

Trung Quốc đang s d ng m t đ c chiêu đ phá r ng th ng ngu n phía b c Vi t Nam, m t chi n l c đ c ác s gây ra lũ l t l n h n trong t ng lai khi núi r ng VN tr thành đ i tr c và không c n n i m a l t.

B n tin nhan đ "C làng đi ch t tại ng a!" c a tác gi Đ Doãn Hoàng trên báo Lao Đ ng trong s ngày 8-8-2008 cho th y hi m h a l n này.

B n thân nhà báo h Đ đã gi làm du khách l c đ ng đ lên xem xét các r ng núi L ng S n đ ch ng ki n hi n t ng m i na . B n tin vi t trích nh sau.

"M t toán đàn ông v m v . M hôi s ng s nh, h vắc qu m mi t mài s c s o trên các tri n r ng, đ c núi x L ng. Ti ng cây đ rin rít, m ào nh tr i đ t đang n i gi n.

Tôi gi đ là khách du l ch l c đ ng, h i vu v : "Đi đâu th ?". "Em đi ch t tại ng a, c làng em đi c t tại ng a đ s ng" - ti ng c i ha h c a nhóm lâm t c trong các cánh r ng đang b ch c ti t b p bùng đ i i.

Dân thôn, cán b xã, ki m lâm t nh, ch nào cũng th y n ào nói v ngh đi ch t tại ng a. C làng, c xã b bê m i th đ ng áng đ kìn kìn kéo nhau lên r ng ch t tại ng a ki m ăn. th tr n Cao L c, xã Gia Cát, có nh ng đ ng tại ng a tr giá hàng t đ ng đ c b o v c n m t ch ng ngày xu t biên...

* D u h i v loài su m đang ti t gi ng

C quan ch c năng vào cu c, h c ng i ng ngác h i nhau: "Cây tại ng a" là cây gì, "nó" thu mua ráo ri t đ làm gì, ph i làm gì đ c u r ng Vi t Nam? M t th m ho r i nh ng th m ho sinh thái nh n đã và đang đón ch chúng ta.

Xã Gia Cát, huy n Cao L c, t nh L ng S n n m ven qu c l 4B. Trong m a, đ ng ng p và hang h c nh r ng cày. Nam ph lão u tu t tu t b c a b nhà lên r ng tìm cây su m , ai đó r vào tại tôi "Su m là cây xóa đói gi m nghèo c a chúng tôi đ y, "chúng nó" thu mua nh ng 800 đ n 1.000 đ ng/kg g su m t i c mà. Ch t đ c m t cây có vòng g c to b ng cái phích, là đ i gia đình "m b ng" c thág gi i r i v".

Theo ti ng c a ng i Nùng b n đ a, "su" là cái tai, "m" là con ng a. Cây tại ng a là loài thân g , lá to b n, lúc trên cây, lá v nh lên nh tai con chi n mã, nhân th m i đ t thành tên. Loài cây này th ng m c đ i các tán r ng r m, cây to nh t ch b ng cái c t nhà, th ng ch b ng b p tay b p chân, nh ng r c a nó ăn r t sâu trong lòng đ t. Lâu nay, cây tại ng a v n đ c bà con đ n v làm c i, th ng ho c có ng i x p nó vào m t v thu c ch a đau l ng hay ng a gây gì đó.

Cây có r t nhi u nh a, sau khi ch t và c quá trình ph i khô đ i, nh a t a ra tràn tr nh d u luy n, t a mùi th m nh nh , cho nên có nhi u ý ki n cho r ng: Ng i ta thu mua v bên kia biên gi i đ làm gi y b n đ t trong l l t, làm nguyên li u s n xu t h ng (nhang) th m. Không ít

ng... i tr... c ti... p thu mua và đi c... t tại ng... a trong r... ng l... i còn tin r... ng, ng... i ta mua cây su m... v... s... n xu... t... d... u nh... n (nhiên li... u).

Su m... s... s... ng vĩnh vi... n v... i ng... i x... L... ng... h... u kh... p các huy... n, n... u nh... trong vòng kho... ng m... t năm nay, không có chi... n d... ch thu mua "tàn nh... n", quy... t li... t c... a ng... i phía bên kia biên gi... i. V... i giá g... n 1.000 đ... ng/kg g... t... i, bán c... cây l... n, c... bó, c... xe công nông, thì đúng là ng... i đi r... ng d... dàng làm giàu nh... ... phá r... ng th... t s... .

Ông Hoàng Văn Đ... ng - Bí th... Đ... ng u... xã Gia Cát - th... dài: Ng... i ta đem các lo... i ph... ng ti... n, k... c... vắc, b... , cồng cây tại ng... a ra các đ... m thu mua bán cho t... th... ng. Dòng ng... i đi kìn kìn, nhìn mà phát hãi. Xã tôi có 10 thôn b... n, thì có 8 thôn b... n, bà con thi nhau đi đ... n tại ng... a v... bán. Có ng... i đàn bà đi ki... m "l... c r... ng" ... trên đ... nh M... u S... n, m... i mê tìm lá tìm cây đã r... i t... m xu... ng cái h... sâu c... trăm mét mà ng... i Pháp đ... l... i, ch... t th... m.

Xã Gia Cát có h... n 4.500 dân, g... m 3 dân t... c Nùng, Tày, Kinh, bà con có truy... n th... ng b... o v... r... ng, v... i di... n tích r... ng ph... t... i 68% đ... a bàn. 900 h... dân ... Gia Cát, thì có t... i 800 h... nh... n khoanh nuôi b... o v... r... ng, nhi... u gia đình qu... n lý t... i 20ha r... ng đã đ... c c... p "bìa đ... " h... n hoi. Tuy nhiên, t... khi có phong trào c... làng đi ch... t tại ng... a, thì r... ng b... tàn phá th... m kh... c, th... m tr... ng cháy r... ng, suy thoái môi tr... ng, đa d... ng sinh h... c đã di... n ra.

Phó Ch... t... ch UBND xã Gia Cát r... t "đ... n đ... u đ... n đ... a", khi cho r... ng: Đ... n gi... , cây su m... đã coi nh... s... p bi... n m... t kh... i đ... a bàn xã. Đ... ng ti... n đã làm ng... i ta m... m... t, ùn ùn kéo đi đào b... i x... i l... n t... t c... nh... ng gì có th... đ... "c... t" h... t tại ng... a đi bán. Mu... n ch... cho nhà báo m... t cây su m... đ... m... c s... th... , cán b... xã cũng th... t v... ng, l... c đ... u: "lâu r... i không nhìn th... y "nó" n... a".

"Lâm t... c" đi r... t sâu vào các cánh r... ng, leo lên t... n khu du l... ch M... u S... n đ... tìm cách c... t tại ng... a, khi tại ng... a tràn v... các x... ng c... a c... a "đ... i gia" (ch... bi... n r... i xu... t biên), nó ch... là cành và thân cây tr... tr... i. M... t chân lý đau đ... n: Mu... n t... n di... t m... t loài cây gì đó ... núi r... ng x... L... ng, thì t... t nh... t, b... n hãy b... ti... n ra thu mua v... i giá th... t cao.

Bí th... Hoàng Văn Đ... ng ng... m ngùi v... cái lý l... n h... n chuy... n c... t tại ng... a ... Gia Cát. B... i nhi... u xã trong và ngoài huy... n Cao L... c (nh... Đ... nh L... p, L... c Bình) cùng có phong trào c... làng đi c... t tại ng... a. B... i ... huy... n l... Cao L... c, có "ông ch..." Tu... n còn s... h... u m... t cái "x... ng" thu mua lâm s... n (trong đó có tại ng... a) kh... ng l... , v... i nhi... u c... a máy ho... t đ... ng, "d... d..." đ... c ùn ùn ng... i cồng "r... ng" đi bán. Xã Gia Cát, có ông Th... ng làm ch... m... t "v... a" thu mua tại ng... a, đ... ng g... ch... t cao nh... núi, tr... giá c... t... đ... ng ch... xu... t biên.

Khi tại ng... a s... p h... t, chúng ta cùng nh... l... i nh... ng loài cây đã b... chi... n d... ch thu mua c... a t... th... ng làm cho đã ho... c đang bên b... v... c b... ti... t gi... ng. Ví d... nh... cây kh... i chuông; cây m... y thé, cây sau sau (nh... m... t th... đ... c s... n đ... ăn... l... u).

M... y thé xù xì nh... cây th... bonsai, m... c trên đ... t c... n nhi... u năm m... i l... n, "chúng nó" cần quét thu mua hàng trăm t... n trong nh... ng năm qua, khi... n đ... a bàn xã không còn m... t nhánh, m... t m... m m... y thé n... a. "Cán b... xã đang bàn nhau đi ki... m h... t cây m... y thé v... gieo gi... ng, nhân nuôi nó lên đ... ti... p t... c... làm kinh t... . B... i h... v... n thu mua v... i giá 1.500 đ... ng/kg g... t... i. Nh... ng, đi tìm mãi mà không th... y m... t cây nào!" - ông Đ... ng bùi ngùi.

T... ng t... nh... v... y, ... M... u S... n, theo cán b... đ... a ph... ng, m... i ngày có dăm b... y ch... c ng... i c... m đùm c... m n... m lu... n r... ng đi đ... n cây bùng bay (m... t lo... i d... c li... u quý) bán sang bên kia biên gi... i. Các bi... n pháp qu... n lý r... ng c... a ngành ki... m lâm - tr... c n... n khai thác nh... ng cây nh... , g... t... p - là... h... u nh... b... t l... c. B... i lâm t... c đi xe máy, c... m dao l... i r... ng nh... khách du l... ch, đon "c... i" (cây bán ra n... c ngoài) r... t bé, b... đui là ném b... , v... y tay chào cán b... . Cán b... v... a quay l... ng, là h... i th... n nhiên đ... n r... ng công đi bán.

* C... n nhìn nh... n rõ h... n v... m... t th... m ho...

Ai đó h... i c... nh giác quá, nh... ng h... nói cũng r... t có lý: "Ng... i ta" t... ng thu mua s... ng trâu, móng trâu r... i đ... i "ta" h... t trâu h... tràn sang bán máy cày; "ng... i ta" thu mua h... t r... n (thiên đ... ch c... a chu... t) r... i l... a l... a th... i c... tung b... chu... t, b... y chu... t sang bán. Gi... h... l... n l... t mua h... t bùng bay, m... y th... , tại ng... a. Mu... n tìm h... t gi... ng các loài cây không hi... u ng... i ta mua đ... làm gì kia, cán b... c... s... cũng đành bó tay! Đó là m... t th... m ho... sinh thái, m... t bài toán "r... n ng... i" ... góc đ... b... o t... n đã đ... ng sinh h... c. R... i đây, loài cây, loài con nào s... ti... p t... c b... nh... ng ng... i ki... m ti... n b... ng m... i nh... c... a chúng ta "chém gi... t" cho... t... n di... t?

Theo ông Hoàng Quang Chính - Chi c... c tr... ng Chi c... c Ki... m lâm t... nh L... ng S... n - vi... c bà con ... t đi khai thác cây tại ng... a, ngành ki... m lâm có bi... t "r... t rõ"..."